

Vård- och omsorgsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till äldrenämnden

Datum:
2021-09-20

Diarienummer:
ALN-2020-00852

Handläggare:
Daniel Karlsson, Magnus Bergman-Kyllönen

Delårsbokslut per augusti

Förslag till beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** fastställa ekonomiskt delårsbokslut per augusti 2021 enligt **bilaga 1**,
2. **att** fastställa verksamhetsplan och budget 2021–2023, uppföljning per augusti enligt **bilaga 2**, samt
3. **att** överlämna ekonomiskt delårsbokslut samt uppföljning av verksamhetsplan och budget till kommunstyrelsen.

Ärendet

Vård- och omsorgsförvaltningen har upprättat förslag till uppföljning av status och helårsprognos för inriktningsmål och uppdrag samt ekonomiskt delårsbokslut per augusti 2021. Uppföljningen är gjord utifrån den verksamhetsplan och budget som äldrenämnden upprättat för året, vilken utgår från de inriktningsmål och uppdrag som kommunfullmäktige tilldelat nämnden.

Resultatet för äldrenämnden per augusti 2021 visar en positiv avvikelse mot budgetramen på + 41 miljoner kronor (+ 37 miljoner kronor per aug 2020).

Nämnden har inför 2021, som under de senaste åren, budgeterat och vidtagit resultatförstärkande åtgärder av relativt omfattande karaktär. Detta för att nå en budget i balans.

Verksamhetsplanen beskriver hur nämnden ska förverkliga kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget 2021–2023 och visar hur nämndens politik bidrar till att uppfylla de krav som ställs genom inriktningsmål, uppdrag och budget. Äldrenämndens budget visar hur nämnden fördelar de ekonomiska resurser som den tilldelats.

Beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för systemledning i samverkan med stab ekonomi och vård- och omsorgsförvaltningens ledning.

Föredragning

Ekonomiskt delårsbokslut per augusti

Resultatet för äldrenämnden per augusti 2021 visar en positiv avvikelse mot budgetramen på + 41 miljoner kronor (+ 37 miljoner kronor per aug 2020).

Nämnden har inför 2021, som under de senaste åren, budgeterat och vidtagit resultatförstärkande åtgärder av relativt omfattande karaktär. Detta för att nå en budget i balans. Dessa vidtagna åtgärder tillsammans med nedan faktorer har bidragit i allt väsentligt till den positiva avvikelsen mot budget per augusti:

- högre externa intäkter än budget (däribland avgiftsintäkter från brukare),
- lägre volym inom hemtjänst än budget,
- ännu ej genomförda delar kopplat till statsbidraget ” Säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer”.

Nämnden prognosticerar med ett ekonomiskt överskott även för 2021. Dock kvarstår utmaningar på kostnadssidan gällande bland annat de relativt omfattande kostnaderna för externt anlitad legitimerad personal, vilket påverkats märkbart av Covid-19 pandemin samt införandet av nytt verksamhetssystem.

Avslutningsvis kan tilläggas att en rad processer och rutiner redan till tertiäl 2 har kunnat samordnas på ett mer effektivt sätt via den sammanslagning av de båda tidigare förvaltningarna, äldreförvaltningen och omsorgsförvaltningen, till en vård och omsorgsförvaltning som skedde från 2021.

Delårsuppföljning av nämndens verksamhetsplan per augusti

Utifrån Mål och budget 2021–2023 arbetar äldrenämnden i tio uppdrag, sju nämndmål (fem nämndspecifika och två kommungemensamma) och 43 åtgärder.

Under perioden januari till augusti har nämnden i stor utsträckning gjort det den planerat för att bidra till måluppfyllelse. Helårsprognosen är att äldrenämndens åtgärder till övervägande del kommer leda till det planerade resultatet inom flertalet inriktningsmål.

Tabell 1 Status och prognos på uppdrag 2021–2023

Inriktningsmål	Uppdrag	Prognos	Status
1	Genomföra en årlig kartläggning av hur nämndernas och bolagsstyrelsernas resurser kommer män och kvinnor tillgodo i syfte att omfördela resurser för att främja jämställdhet och likvärdighet.	Uppdraget förväntas vara klart 2023.	
	Förenklas företagens vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice.	Uppdraget förväntas vara klart 2023.	
2	Vässa kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.	Uppdraget är försenat och förväntas vara klart 2023.	
3	Öka takten i klimatomställningen för att minska växtgasutsläppen och nå målet om en fossilfri välfärdskommun 2030 och klimatpositivt Uppsala 2050.	Uppdraget är försenat och förväntas vara färdigt 2023.	
4	Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända och skapa förutsättningar för fler människor att försörja sig genom utbildning, arbete eller entreprenörskap.	Uppdraget pågår enligt plan och förväntas var klart 2023.	
5	Förbättra möjligheten till anställning för personer med funktionsnedsättning i kommunens verksamheter.	Uppdraget pågår enligt plan och förväntas var klart 2023.	
7	Utveckla systematik genom exempelvis språkundervisning och språkmentor för att säkerställa tillräckliga kunskaper i svenska språket för anställda med behov av det inom vård och omsorg. (OSN, ÄLN och AMN)	Uppdraget pågår enligt plan och förväntas var klart 2023.	
	Utreda förekomsten av delade turer och genomföra ett pilotprojekt i syfte att möjliggöra sammanhållna arbetsdagar. (KS och ÄLN)	Uppdraget pågår enligt plan och förväntas var klart 2023.	
8	Öka kunskapen om och utarbeta en systematik för att skapa likvärdiga möjligheter för invånarna att vara delaktiga i utvecklingen av Uppsala.	Uppdraget pågår enligt plan och förväntas var klart 2023.	
9	Stärka den strategiska och operativa kompetensförsörjningsplaneringen för kommunen som arbetsgivare med fokus på bristyrken. (KS, UBN, ÄLN, OSN, KTN och AMN)	Uppdraget pågår enligt plan och förväntas vara färdigt 2023.	
Kvarvarande Från 2020	Ta fram en informationshanteringsplan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättssäker och digital informationshantering	Projekt IH plan påbörjades 2021 och en nämnds-specifik plan förväntas vara klar under 2022.	

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt med föreliggande förslag till beslut

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 20 september 2021
- Bilaga 1, Ekonomiskt delårsbokslut per augusti 2021
- Bilaga 2, Delårsuppföljning av nämndens verksamhetsplan per augusti 2021

Vård- och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör

Nämnd
Äldrenämnden

Datum:
2021-09-23

Nämndbehandlad/nämndbehandlas:
2021-09-23

Handläggare:
Ida Sverkersson-Skogman,
Annika Stenman-Eriksson,
Magnus Bergman-Kyllönen

Version:

Bilaga 1 Delårsbokslut augusti 2021

ÄLDRENÄMNDEN	Kommunbidrag	Resultat per augusti		
		Periodens utfall	Periodens utfall	Helårsprognos
Belopp i miljoner kronor	2021	202101-202108	202001-202008	202108
Politisk verksamhet	2	0	0	0
Öppen verksamhet	59	3	2	4
Ordinärt boende	825	37	31	36
Särskilt boende	1 128	2	4	-30
Övriga verksamheter	0	0	0	
Nämnden totalt	2 014	41	37	10

1. Nämndens analys - sammanfattning

Resultatet för äldrenämnden per augusti 2021 visar en positiv avvikelse mot budgetramen på + 41 miljoner kronor (+ 37 miljoner kronor per aug 2020).

Nämnden har inför 2021, som under de senaste åren, budgeterat och vidtagit resultatförstärkande åtgärder av relativt omfattande karaktär. Detta för att nå en budget i balans. Dessa vidtagna åtgärder tillsammans med nedan faktorer har bidragit i allt väsentligt till den positiva avvikelsen mot budget per augusti:

- högre externa intäkter än budget (däribland avgiftsintäkter från brukare),
- lägre volym inom hemtjänst än budget,
- ännu ej genomförda delar kopplat till statsbidraget ” Säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer”.

Nämnden prognosticerar med ett ekonomiskt överskott även för 2021. Dock kvarstår utmaningar på kostnadssidan gällande bland annat de relativt omfattande kostnaderna för externt anlitad legitimerad personal, vilket påverkats märkbart av Covid-19 pandemin samt införandet av nytt verksamhetssystem.

Avslutningsvis kan tilläggas att en rad processer och rutiner redan till tertiäl 2 har kunnat samordnas på ett mer effektivt sätt via den sammanslagning av de båda tidigare förvaltningarna, äldreförvaltningen och omsorgsförvaltningen, till en vård och omsorgsförvaltning som skedde från 2021.

1.1. Effekter av Covid-19

Av sökta statsbidrag för merkostnader 2020 har delar betalats ut retroaktivt 2021 vilket i allt väsentligt har täckt årets merkostnader för Covid-19 uppgående till ca 20 miljoner kronor. Utan den retroaktiva utbetalningen från staten hade nettokostnaderna för nämnden varit 20 miljoner kronor högre per augusti. Nämnden har i år blivit kompenserad för ökade sjuklönekostnader till följd av Covid-19 pandemin.

Bedömningen av merkostnader för skyddsmaterial och kohortvård framgent är att dessa väntas vara mindre omfattande sista månaderna av året än under våren i år.

1.2. Resultat per verksamhet

Ordinärt boende

På totalnivå är resultatet + 37 miljoner kronor vilket till största del beror på lägre volymer än budgeterat inom hemtjänst för såväl egen som extern regi. I allt väsentligt har överskottet inom ordinärt boende påverkats av:

- Ej genomförda aktiviteter enligt periodisering i budget,
- Planerade och aktiverade resultatförstärkande åtgärder,
- Lägre volym än budgeterat inom framförallt hemtjänsten.

Budgeten utgick från att den volymminskning som skedde i samband med pandemin skulle återgå till den nivå som förelåg i början av 2020, vilket inte har skett.

Särskilt boende

På totalen för nämndens största verksamhet har överskottet på 2 miljoner kronor i allt väsentligt påverkats av:

- Ej genomförda aktiviteter enligt periodisering i budget,
- Planerade och aktiverade resultatförstärkande åtgärder,
- Ökade avgiftsintäkter främst hänförligt till den höjning av matavgifter som gjordes inför 2021,
- Egen regis positiva avvikelse mot budget.

Indikationer finns att det till och med augusti har skett en förskjutning i volymerna mellan hemtjänst och särskilt boende. Volymen inom särskilt boende (LOV) har ökat med 21 procent (106 platser) sedan januari mot budgeterade 8 procent. Det beror dels på att ett nytt vårdboende har öppnat tidigare än budgeterat, dels på att ett tidigare så kallat RAM upphandlat boende övergått till regi inom LOV.

Särskilt boende har 21 miljoner kronor högre kostnader för volymer per augusti mot budget.

Öppen förebyggande verksamhet

Den förebyggande verksamheten har ett överskott på + 3 miljoner kronor per augusti. Då områden inom denna verksamhet varit stängda under en stor del av pandemin har detta påverkat kostnadsbilden (minskade kostnader).

1.3 Delårsbokslut per systemledning och egen regi

Nedan visas delårsbokslutet för *systemledning* per augusti.

Resultaträkning SYSTEMLEDNING	Resultat aug 2021 (mnkr)	Budget aug 2021 (mnkr)	Resultat aug 2020 (mnkr)
Taxor och avgifter	101	100	99
Erhållna bidrag	49	39	50
Hyror och arrenden	49	51	51
Försäljning av verksamhet	22	21	25
Summa intäkter	221	211	224
Köp av verksamhet o lämnade bidrag	-1 227	-1 246	-1 198
Kostnader för arbetskraft	-50	-53	-48
Lokal och fastighetskostnader	-126	-126	-125
Övriga kostnader	-16	-20	-15
Kommungemensamma kostnader	-55	-55	-50
Verksamhetens kostnader	-1 474	-1 500	-1 435
Avskrivningar m.m	-2	-3	-2
Kommunbidrag	1 324	1 324	1 270
RESULTAT	69	32	57

Systemlednings överskott mot budget (+ 37 miljoner kronor) beror främst på att satsningarna inom ramen för statsbidrag ej genomförts under perioden enligt periodisering i budget. Aktiviteter förväntas generera markant högre kostnader från och med september.

Lägre volymer inom hemtjänst och högre volym inom särskilt boende blir sammantaget netto + 6 miljoner mot budget. Högre externa intäkter samt lägre personalkostnader än budget + 6 miljoner kronor.

Nedan visas delårsbokslutet för *egen regi* per augusti.

Resultaträkning EGEN REGI	Resultat aug 2021 (mnkr)	Budget aug 2021 (mnkr)	Resultat aug 2020 (mnkr)
Försäljningsintäkter och avgifter	22	22	23
Erhållna bidrag	29	1	32
Försäljning, ersättningar och övriga intäkter	828	855	817
Verksamhetens intäkter	879	878	873
Kostnader för arbetskraft	-712	-741	-711
Inhyrd personal	-46	-25	-29
Lokal och fastighetskostnader	-13	-12	-12
Material	-60	-50	-62
Transporter och måltider	-26	-30	-27
Övriga kostnader	-19	-20	-17
Kommungemensamma kostnader	-29	-29	-32
Verksamhetens kostnader	-905	-908	-890
Avskrivningar m.m	-2	-2	-2
RESULTAT	-28	-32	-20

Egen regis utfall är 4 miljoner kronor bättre än budget men på totalen en negativ avvikelse där resultatutfallet är markant olika mellan de olika verksamheterna. Särskilt boende har ett överskott på +3,7 miljoner kronor per augusti medan ordinärt boende har ett utfall på - 12 miljoner kronor. Avdelning hälso- och sjukvård har ett underskott om - 19 miljoner kronor per augusti.

1.1. Årsprognos

Årsprognosen för 2021 är + 10 miljoner kronor för nämnden.

Prognostiserade satsningar och aktiviteter kopplade till det statsbidraget som också för i år är en stor del av kommunbidraget för nämnden finns till största del under årets sista månader. De största satsningarna utgörs bl.a. av och uppskattas i kostnader till:

- arbeta bort delade turer inom särskilt boende (c a 10 miljoner kronor),
- minska antalet timanställda i hemtjänsten (c a 5 miljoner kronor),
- kompetensutveckling och vikariekostnader (c a 17 miljoner kronor).

2. Investeringar

	KF-budget 2021	Periodens utfall 202101- 202108	Periodens utfall 202001- 202008	Helårsprognos 202108
Investeringar	8	1	2	8

Total investeringsram är 7,7 miljoner kronor för 2021. Genomförda investeringar per augusti var 0,7 miljoner kronor. Planerade investeringar står kvar i årsprognos enligt tidigare lagd budget fördelat på:

- 5 miljoner kronor till särskilt boende för inventarier,
- 2 miljoner kronor till Uppsala hjälpmedel,
- 1 miljoner kronor till ordinärt boende för inventarier.

3. Risker och osäkerhet

	Prognos- försämring	Prognos- förbättring	Prognosspann	
			Min	Max
Prognososäkerhet	5	20	5	30

En stor osäkerhet råder kring uppskattade kostnader för alla de mycket omfattande aktiviteter som är kopplade till statsbidrag. Osäkerheten består i svårigheter att rekrytera rätt kompetens och dessutom utöka bemanningen i den mån som önskas och planerats.

Bedömningen är att risken i prognosen är 5 miljoner på nedsidan, d v s ett resultat på +5 miljoner kronor (istället för +10 miljoner kronor). Motsvarande som kan påverka resultatet än mer positivt bedöms till +20 miljoner kronor mot lagd prognos.

Aktiverande styrdokument

Beslutsfattare:
Äldrenämnden

Dokumentansvarig:
Daniel Karlsson

Datum:
2021-09-23

Diarienummer:
ALN-2020-00852

Verksamhetsplan och budget 2021 – 2023

Delårsuppföljning per augusti

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Innehåll

Uppföljning av kommunfullmäktiges mål och uppdrag	3
Uppföljning av kommunfullmäktiges mål och uppdrag.....	3
Inriktningsmål	4
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 1 Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi.....	4
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 2 Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i	5
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 3 Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande.....	6
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 4 Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet.....	7
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 5 Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete.....	8
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 7 Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet	9
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 8 I Uppsala ska ingen lämnas utanför och invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället.....	11
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 9 Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala.....	12
Uppföljning av äldrenämndens åtgärder	14
Särskilda frågor om coronapandemin.....	28
Beskriv kortfattat era åtgärder för återgången efter pandemin och vilka utmaningar och möjligheter verksamheten står inför.....	28

Uppföljning av kommunfullmäktiges mål och uppdrag

Utifrån Mål och budget 2021–2023 arbetar äldregruppen i tio uppdrag, sju nämndmål (fem nämndspecifika och två kammungemensamma) och 43 åtgärder.

I första avsnittet redovisar gruppen helårsprognos för kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag samt de sju nämndmålen, i det andra redovisas status på de åtgärder som gruppen beslutat om inom de tilldelade uppdragen.

Utöver ovanstående uppföljning beskriver gruppen kortfattat även vilka åtgärder för återgång efter pandemin som vidtagits och vilka utmaningar och möjligheter gruppens står inför under pågående pandemi.

Uppföljning av kommunfullmäktiges mål och uppdrag

För varje inriktningsmål redovisas statusen för de uppdrag som hör till målet.

Uppdragets status redovisas med en färg och med ett årtal för när det beräknas vara genomfört.

Färgerna har följande betydelse:

Blått	Uppdraget är genomfört
Grönt	Arbetet med uppdraget går enligt plan
Gult	Arbetet med uppdraget är inte påbörjat eller löper inte på enligt plan
Röd	Uppdraget genomförs inte

Inriktningsmål

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 1

Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Prognosen för utfallet i slutet av 2021 är att äldrenämndens åtgärder inom de tilldelade uppdragen och nämndmålet till övervägande del leder till önskat resultat.

Resultatförstärkande åtgärder är vidtagna, inte bara inför 2021 utan också åren dessförinnan, för att nå en budget i balans. Tillsammans med en lägre volym inom bland annat hemtjänst samt ej ännu helt kostnadsförda delar kopplat till statsbidrag 2021 bidrar detta i väsentliga delar till nämndens positiva ekonomiska situation per augusti i år. Sammantaget förväntas nämnden också nå ett positivt ekonomiskt resultat för 2021. Uppföljningen av denna volymutveckling behöver fortgå för att kunna dra vidare slutsatser kopplat till påverkan på ekonomin. Därtill kvarstår utmaningar gällande de fortsatt ökande och relativt omfattande kostnaderna för externt anlitad legitimerad personal, vilket påverkats märkbart av pågående Covid-19 pandemi. Ett stort arbete har genomförts och resulterat i att ett större antal nya sjuksköterskor har rekryterats.

Kommunövergripande projekt om jämställd biståndshandläggning är påbörjat och inkluderar nu även jämställdhet i den ekonomiska fördelningen av resurser. Projektet fortgår enligt plan.

För att förenkla för de externa utförare som nämnden köper tjänster av har de digitala tjänster som nämnden erhåller förbättrats. Exempelvis har utförarwebben utvecklats och tillgänglighetsanpassats så att det ska vara enkelt för utförarna att hitta den information de söker.

Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi		
Uppdrag	Prognos	Status
1. Genomföra en årlig kartläggning av hur nämndernas och bolagsstyrelsernas resurser kommer män och kvinnor tillgodo i syfte att omfördela resurser för att främja jämställdhet och likvärdighet.	Uppdraget förväntas vara klart 2023.	
2. Förenklas företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagsservice.	Uppdraget förväntas vara klart 2023.	

Nämndmål 1.1: Våra gemensamma resurser ska användas rätt

Nämnden står inför ett antal utmaningar under de kommande åren. Exempel på detta är demografin och därmed en förväntad volymökning generellt inom nämndens verksamheter, kostnader till följd av tomma platser inom särskilt boende, samt en osäkerhet om storleken på statsbidrag på sikt. Vård- och omsorgsförvaltningen har tillsammans med kommunledningskontoret tilldelats uppdraget att göra en översyn av tomma platser inom särskilt boende och hur detta ska hanteras framåt. Uppdraget ska redovisas i december 2021.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 2 Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i 🌙

Prognosen för utfallet i slutet av 2021 är att äldrenämndens åtgärder inom de tilldelade uppdragen till viss del leder till önskat resultat.

Nämndens arbete för att bidra till måluppfyllelse är inriktat på att förebygga och bekämpa kriminalitet, dels genom förebyggande kommunövergripande insatser, dels genom att bekämpa välfärdsbrottslighet.

Nämnden är delaktig i förebyggande insatser, såsom bevakande av äldreperspektivet i det trygghetsskapande arbetet inom ramen för handlingsplan Gränby-Kvarngärdet. Uppföljningsarbetet för att upptäcka leverantör som bryter mot lagen för egen vinning har utvecklats.

Handlingsplan Gottsunda/Valsätra\)-projektet har avslutats. Hemvården har tidigare deltagit inom ramen för projektet men någon ytterligare samverkan är inte planerad under år 2021.

Ovanstående insatser förväntas leda till en minskad oro hos individen och att samhällsekonomiska kostnader minskas. Åtgärderna och insatserna behöver dock intensifieras (främst inom den kommunövergripande samverkan inom utsatta områden) för att få fullt genomslag.

Uppdrag	Prognos	Status
Vässa kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.	Uppdraget är försenat och förväntas vara klart 2023.	

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 3

Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande 🌱

Prognosen för utfallet i slutet av 2021 är att äldrenämndens åtgärder inom de tilldelade uppdragen till viss del leder till önskat resultat.

Insatser har genomförts inom nämndens egna verksamheter för att nämnden ska kunna bidra till att kommunen når sina miljömål. Arbetet för en klimatomställning pågår i nämndens verksamheter och kunskapen om återvinning och återanvändning har stärkts. Under våren 2021 har digitala föreläsningar om utfasning av plastprodukter hållits och mer än hälften av alla miljöombud på vård- och omsorgsförvaltningen har deltagit i utbildningssatsningen. Majoriteten av alla verksamheter har även genomfört en plastkartläggning och påbörjat sitt arbete med att minska på den fossila plasten.

Fordonsflottan består nu endast av bilar som kan drivas av fossilfritt drivmedel. Nästa steg är att se till att dessa fordon i största möjligaste mån tankas med fossilfritt drivmedel. Äldrenämnden följer utfasningen av fossilbränsle och fossila plastprodukter genom antagna indikatorer. Dessa följs upp på årsbasis och redovisas i årsbokslutet.

Ytterligare insatser för fossilfrihet krävs dock inom externa verksamheter för att nämnden i högre grad kunna bidra till måluppfyllelse framöver. Detta för att nå målet om fossilfrihet för upphandlade transporter år 2023, samt 100 % ekologisk mat. Krav har lagts in i förfrågningsunderlag gällande fossilfria transporter, men systematisk uppföljning görs ännu inte.

Uppdrag	Prognos	Status
Öka takten i klimatomställningen för att minska växtgasutsläppen och nå målet om en fossilfri välfärdskommun 2030 och klimatpositivt Uppsala 2050.	Uppdraget är försenat och förväntas vara färdigt 2023.	

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 4

Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet

Prognosen för utfallet i slutet av 2021 är att äldrenämndens åtgärder inom de tilldelade uppdragen och nämndmålet till övervägande del leder till önskat resultat.

Som ett led i arbetet med integration och inkludering och för att bidra till att höja kvaliteten inom nämndens verksamheter har nämnden anställt medarbetare inom ramen för extratjänster inom hemvården och särskilt boende. Detta bidrar till att stärka långtidsarbetslösas och nyanländas position på arbetsmarknaden.

Uppdrag	Prognos	Status
Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända och skapa förutsättningar för fler människor att försörja sig genom utbildning, arbete eller entreprenörskap.	Uppdraget pågår enligt plan och förväntas var klart 2023.	

Nämndmål 4.1: Kommunens äldre ska ges möjlighet att leva ett aktivt och självständigt liv

Äldrenämnden ska tillsammans med övriga kommunala och externa aktörer möjliggöra för kommunens äldre att kunna leva ett så aktivt och självständigt liv som möjligt. Förebyggande och tidiga insatser behöver i högre grad nå de äldre där behovet av dessa insatser är som störst. Därigenom kan också behovet av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser minska.

Äldrenämnden samordnar implementeringen av handlingsplanen för en äldrevänlig kommun och genomför de åtgärder där nämnden är ansvarig. Huvuddelen av de aktiviteter som ÄLN är delaktiga i att genomföra i handlingsplanen är påbörjade, dock är en del åtgärder satta i vänteläge eller bedrivs digitalt som en följd av restriktionerna för fysiska möten på grund av den pågående pandemin.

Insatser för att motverka ensamhet och social isolering har pågått och utvecklats kontinuerligt under året. Det handlar främst om utvecklad samverkan och dialogforum med civilsamhället. Nämnden ger även ekonomiskt stöd till och samverkar med ideella organisationer med syfte att motverka ensamhet.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 5

Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Prognosen för utfallet i slutet av 2021 är att äldrenämndens åtgärder inom de tilldelade uppdragen och nämndmålet till övervägande del leder till önskat resultat. Egen regin har ett etablerat samarbete med den kommunala dagliga verksamheten. Flera verksamheter har utbyte av varandra, kring bland annat serviceinsatser.

Uppdrag	Prognos	Status
Förbättra möjligheten till anställning för personer med funktionsnedsättning i kommunens verksamheter.	Uppdraget pågår enligt plan och förväntas var klart 2023.	

Nämndmål 5.1: Ökat utbud av alternativa boendeformer för äldre på den ordinarie bostadsmarknaden

Stora inlåsningseffekter på bostadsmarknaden skapar hinder för äldre att byta boende till något mindre och mer tillgängligt. Detta drabbar inte minst äldre som önskar flytta till en mindre, mer tillgänglig lägenhet med små underhållsbehov. Allra mest drabbade är ensamstående äldre kvinnor, som generellt har lägre inkomster och utgör en större andel av ensamhushållen än äldre män.

Det behövs därför fler olika boendelösningar och nya boendeformer som motsvarar behoven. För äldre personer behöver perspektiven vidgas till att gälla hela boendekedjan. Det vill säga allt från tillgänglighet i ordinarie bostäder, seniorbostäder med gemensamhetslokal, till utformning av vård- och omsorgsboenden.

Vård- och omsorgsförvaltningen genomför i samverkan med kommunledningskontoret en utredning gällande särskilda boendeformer för äldre. Utredningsuppdraget gavs i augusti och ska redovisas i nämnd och kommunstyrelse innan årsskiftet. Utredningsuppdraget ska även studera hur en mellanboendeform, till exempel trygghetsboende, kan möta individernas efterfrågan och komplettera omsorgserbudandet till de äldre invånarna.

Vård- och omsorgsförvaltningen genomför även, i samverkan med flera andra kommunala aktörer, under hösten 2021 en äldreboendeenkät avseende äldres boendepreferenser.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 7

Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet

Prognosen för utfallet i slutet av 2021 är att äldrenämndens åtgärder inom de tilldelade uppdragen och nämndmålet till övervägande del leder till önskat resultat.

Samtliga ofrivilliga delade turer tas bort. Arbetet är påbörjat och beräknas vara slutfört vid samtliga verksamheter under slutet av 2021.

Språkombud och språkstödjare fungerar som ett levande arbetssätt inom framför allt hemvården, men det finns även i övriga verksamheter. Via äldreomsorgslyftet får också ett flertal medarbetare möjlighet att utveckla sina språkkunskaper på betald arbetstid.

En pilotverksamhet har genomförts med syfte att radera språkbarriärer i samarbete med AMN, OSN och vuxenutbildningen. Studerande testade och utvärderade en språkapplikation för översättning. Resultatet var gott och en skarp pilot i verksamheter kommer genomföras hösten 2021. Det långsiktiga målet är att snabbare kunna inkluderas i nämndens verksamheter genom att få stöd och utveckling av sin språkförmåga.

17: Utredda förekomsten av delade turer och genomföra ett pilotprojekt i syfte att möjliggöra sammanhållna arbetsdagar. (KS och ÄLN)	Uppdraget pågår enligt plan och förväntas var klart 2023.	
Utveckla systematik genom exempelvis språkundervisning och språkmentorer för att säkerställa tillräckliga kunskaper i svenska språket för anställda med behov av det inom vård och omsorg. (OSN, ÄLN och AMN)	Uppdraget pågår enligt plan och förväntas var klart 2023.	

Nämndmål 7:1. Jämlik och patientsäker hälso- och sjukvård

Nämnden har utvecklat processer för ledning och styrning inom hälso- och sjukvården genom organisationsförändring, det vill säga att all hälso- och sjukvårdskompetens har samlats under en avdelning. Organisationsförändringen har bidragit till att skapa förutsättningar för ökat kompetensutbyte hos legitimerad personal.

Rehabilitering

För att säkerställa att insatser av rehabilitering och förebyggande arbete håller god kvalitet har en medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) rekryteras. I samband med detta initierades även projekt avseende behandling och rehabilitering för patienter med postcovid.

Utskrivningsprocessen

Arbetet för en förbättrad samverkan i utskrivningsprocessen fortgår för att säkerställa vård- och omsorgsbehovet. Samverkan mellan hemsjukvård och biståndshandläggare är förbättrad. Patienter ligger inte kvar i slutenvård längre än nödvändigt. Vård- och omsorgsförvaltningens kostnader för utskrivningsklara har minskat. Effekten förväntas kvarstå.

Samverkan

Ett omfattande arbete har utförts i samarbete med vårdhygien. Stor fokus har legat på följsamhet av basala hygienrutiner samt att detta ska mätas och registreras. Följsamheten kring detta har en positiv trend och arbete fortgår. Samtliga medarbetare och chefer har gått utbildning i basala hygienrutiner och det finns utsedda hygienombud i verksamheterna. För att minska smittspridning och möjliggöra vaccination mot Covid-19 har nämnden även haft ett tätt samarbete med Region Uppsala. Både vad gäller planering, utförande och informationsinsatser.

För att skapa förutsättningar för att möjliggöra omställningen till god och nära vård deltar nämnden i ett flertal projekt med berörda nämnder inom kommunen och Region Uppsala (projekten finns beskrivna i ärende ALN-2021-00207).

Dokumentationssystem

Införande av verksamhetssystemet Lifecare har påbörjats och förväntas öka möjligheterna för samverkan mellan olika vårdgivare. I samband med detta har även implementering av klassifikation av vårdåtgärder (KVÅ) genomförts. Klassifikationen möjliggör att beskrivning av vårdens innehåll blir enhetlig och ger underlag till statistisk beskrivning av vårdens innehåll.

Utbildningsinsatser

Chefer och medarbetare inom ÄLN har deltagit i Ledarskapsprogram Nära vård- för tjänstepersoner. Programmet har i syfte att öka kompetensen i att leda en storskalig förändring samt att dela erfarenheter och lära av varandra.

Som stöd i arbetet för vård- och omsorgspersonal för att använda bästa tillgängliga kunskap har flertalet av utbildningar som hälso- och sjukvårdspersonalen ger standardiserats och blivit IT-baserats. Detta arbete kommer även att fortgå under hösten.

Nämndmål 7:2. En trygg vård och omsorg med hög kvalitet

Vården och omsorgen ska jämlikt och jämställt möta invånarnas behov och äldreomsorgen ska kännas trygg för Uppsalas äldre och deras anhöriga. Äldrenämndens insatser ska utgå från ett synsätt med individen i centrum. Individens delaktighet ska också stärkas i utredning, planering och genomförande av insats, samt i uppföljning av beslutad insats. Det ska finnas valfrihet för äldre att välja utförare av omsorg. Samtidigt ska kvaliteten inom äldreomsorgen alltid stå i fokus, oavsett driftsform och kontinuiteten för brukare ska värnas.

Arbetet för ökad volym i antalet genomförda individuppföljningar av brukarens upplevelse av kvalitet i utförandet av biståndet fortlöper. Kvaliteten på maten på särskilt boende förväntas öka med införandet av det centraliserade köket på Bolandsskolan. Nya riktlinjer för mat och måltider har arbetats fram och förväntas beslutas i äldrenämnden i september. Insatser inom ramen för nämnden digitaliseringsarbete pågår, exempelvis ett projekt kring digital tillsyn som också ska utökas efter beslut i nämnd under 2021. Under hösten 2021 kommer IT-strukturen ses över och nödvändiga inköp görs för att möjliggöra en digitalisering av verksamheterna. Utbildning i tjänstedesign för nämndens medarbetare har genomförts under året.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 8

I Uppsala ska ingen lämnas utanför och invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället

Prognosen för utfallet i slutet av 2021 är att äldrenämndens åtgärder inom de tilldelade uppdragen till övervägande del leder till önskat resultat.

Att delta i det som händer i samhället är en rättighet och en förutsättning för en demokrati, men förutsättningarna att utnyttja sina demokratiska rättigheter är inte jämnt fördelade. Nämnden ska därför, i samverkan med andra kommunala och externa aktörer, utveckla arbetet med att öka alla samhällsgruppers deltagande, genom medborgardialoger och andra dialogforum. Delaktighet och inkludering ska stärkas genom att motverka ålderism och digitalt utanförskap bland nämndens målgrupper.

Arbetet med kraftsamling för framtiden äldreomsorg och framtagande av nämndens plan för välfärdsutveckling har skett i samverkan med pensionärsrörelsen och fackliga organisationer.

Tjänstepersonsrepresentanter har verkat för att minska ålderism och upplevd diskriminering genom samverkansmiljöer där lokaler och aktivitetsytor har diskuterats och planerats. Samverkan sker med och ekonomiskt stöd ges till föreningar som erbjuder insatser för äldre i digitalt utanförskap. Medborgardialoger och andra dialoger med ex. pensionärsorganisationer har i huvudsak varit pausade under pandemin.

Pandemin har inneburit stora konsekvenser för både äldre och äldrenämndens verksamheter. Verksamheterna har varit tvungna att anpassa och ställa om för att minska smittspridning. Den snabba digitala omställningen har också påverkat samhället i stort. Utmaningen med att använda digitala verktyg har blivit mer påtaglig då allt fler samhällstjänster utförts digitalt.

Öka kunskapen om och utarbeta en systematik för att skapa likvärdiga möjligheter för invånarna att vara delaktiga i utvecklingen av Uppsala.	Uppdraget pågår enligt plan och förväntas var klart 2023.	
---	---	---

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 9 Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala 🟢

Prognosen för utfallet i slutet av 2021 är att äldrenämndens åtgärder inom de tilldelade uppdragen och kommunövergripande nämndmål leder till önskat resultat.

Kommunstyrelsen har fattat beslut om "riktlinje för nämndernas och bolagsstyrelsernas planering, uppföljning och internkontroll" och i detta ingår en övergripande styrning av kompetensförsörjningsplaneringsarbetet. Ett material har tagits fram bestående av en rutin och en vägledning. De båda utgör ett stöd i arbetet och innehåller vägledande principer och mallar och ska tillämpas kommunövergripande. Nämnden har för avsikt att påbörja arbetet under hösten.

Nämnden har också påbörjat arbetet med individuella kompetensutvecklingsplaner för chefer utifrån modellen 70-20-10. Utifrån denna modell förs samtal och dialog om kompetens samt behov av kompetensutveckling. Genom dessa samtal ges information om nuläge men också hur behoven av kompetensutveckling ser ut framöver.

Nämnden har pågående aktiviteter för att säkra kompetensförsörjningen och för att arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare. Bland har nämnden under året arbetat fokuserat med att attrahera och rekrytera sjuksköterskor. Vidare har nämnden också ett pågående samarbete med socialnämnden, äldrenämnden och arbetsmarknadsnämnden gällande socionomer.

Uppdrag	Prognos	Status
Stärka den strategiska och operativa kompetensförsörjningsplaneringen för kommunen som arbetsgivare med fokus på bristyrken. (KS, UBN, ÄLN, OSN, KTN och AMN)	Uppdraget pågår enligt plan och förväntas vara färdigt 2023.	

Kommunövergripande nämndmål: Kommunen ska ha ett kulturbärande ledar- och medarbetarskap, som säkrar leveranser av hög kvalitet, verksamhetsutveckling och medledarskap

Egen regins chefer har deltagit i förvaltningens ledarutvecklingsprogram och utbildning i välfungerande arbetsgrupper, konflikthantering och samtal och dialoger har genomförts. I juni genomfördes en insats för nämndens chefer i förändringsledning. Syftet med denna insats var att stärka chefernas kunskap och förståelse om att leda i förändring, vikten av förändringskommunikation samt att ge cheferna konkreta tips på verktyg.

I ledningsgrupper och på ledarträffar belyses också vikten av ett tillitsbaserat ledarskap, att det handlar om en kultur som bygger på tillit och på vikten av medledarskap, att ge och kunna få ta ansvar och på så sätt växa och utvecklas. I olika forum betonas och diskuteras också vikten av att som chef kunna leda i förändringsarbete. Att bygga en kultur kan ta tid och i samband med att tillit och förändringsledning lyfts och diskuteras leder det också till att fler börjar fundera och tänka och cheferna får också ta del av hur andra tänker och arbetar.

Utöver detta program pågår just nu också planering av en ledarutvecklingsinsats för första linjens chefer genom äldreomsorgslyftet. Nämnden planerar också för utbildningsinsatser inom ledarskap för medarbetare i arbetsledande ställning.

För att öka kunskap och förståelse hos medarbetarna om metodstöd för att utveckla innovativa lösningar i offentlig sektor har två kurser i tjänstedesign hållits. Ytterligare kurstillfällen planeras till hösten 2021.

Kommunövergripande nämndmål: Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv

Sjukfrånvaro visar sedan årsskiftet en positiv trend, både korttidssjukfrånvaron och långtidssjukfrånvaron minskar. Sjukfrånvaron följs upp regelbundet exempelvis i månadsuppföljningar och i samverkan med fackliga parter. Vidare förs regelbunden dialog och uppföljning i nämndernas ledningsgrupper där behov av extra insatser diskuteras. Omtankesamtal för att fånga tidiga signaler på ohälsa är av stor vikt.

Uppföljning av äldrenämndens åtgärder

Nedan beskrivs status på de åtgärder som äldrenämnden beslutat om utifrån tilldelade uppdrag i Mål och budget 2021–2023.

Åtgärdernas status redovisas enligt följande färgmarkering:

Blått	Åtgärden är genomförd
Grönt	Arbetet med åtgärderna går enligt plan
Gult	Arbetet med åtgärden är inte påbörjat eller löper inte på enligt plan
Röd	Åtgärden genomförs inte

1. Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Uppdrag: Genomföra en årlig kartläggning av hur nämndernas och bolagsstyrelsernas resurser kommer män och kvinnor tillgodo i syfte att omfördela resurser för att främja jämställdhet och likvärdighet.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Medverka i kommunövergripande projekt om kartläggning och fördelning av resurser för jämställd biståndshandläggning.	Projektet har övergått till att också omfatta jämställdhet i den ekonomiska fördelningen av resurser. Det kommunövergripande projektet fortgår enligt plan.	

Uppdrag: Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Säkerställa att utförare inom nämndens verksamheter bemöts effektivt och med god tillgänglighet och service	För att förenkla för de externa utförare som nämnden köper tjänster av har de digitala tjänster som nämnden erhåller förbättrats. Exempelvis har utförarwebben utvecklats och tillgänglighetsanpassats så att det ska vara enkelt för utförarna att hitta den information de söker.	

Nämndmål 1.1: Våra gemensamma resurser ska användas rätt

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Minska nettokostnaderna för inhyrd personal samt minska antalet inhyrd personal	Ett stort arbete har genomförts och resulterat i att ett antal nya sjuksköterskor har rekryterats. Dock har den pågående pandemin inneburit att det fortsatt finns ett stort antal inhyrda medarbetare i verksamheterna.	
2. Fortsätta utveckla analysarbetet gällande kostnads- och kvalitetsjämförelse	Aktiviteter kopplat till åtgärden har varit pausade hittills under året men hanteras framöver inom ramen för pågående utredning om särskilda boendeformer. Uppdraget ska redovisas i december 2021.	

2. Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i

Uppdrag: Vässa kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Stärka äldreperspektivet i det brottsförebyggande arbete i samverkan med övriga kommunala aktörer och polisen, exempelvis i arbetet med handlingsplan Gränby/Kvarngärdet och inom ramen för samverkansarbetet mellan kommunen och polisen	Nämnden är delaktig i förebyggande insatser, såsom bevakande av äldreperspektivet i det trygghetsskapande arbetet inom ramen för handlingsplan Gränby-Kvarngärdet. Handlingsplan Gottsunda/Valsätra\projektet har avslutats. Hemvården har tidigare deltagit inom ramen för projektet men inte bjudits in till någon ytterligare samverkan under år 2021.	
2. Utveckla arbetet för att upptäcka leverantörer som bryter mot lagen och medvetet försöker missbruka välfärdssystemet för ekonomisk vinning	Uppföljningsarbetet för att upptäcka leverantör som bryter mot lagen för egen vinning har utvecklats.	

3: Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande

Uppdrag: Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om en fossilfri välfärdskommun 2030 och klimatpositivt Uppsala 2050.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Säkerställa att tankning av fordon görs fossilfritt, samt utveckla ruttoptimering och byta ut bilar mot elcyklar. (Gäller endast nämndens egna verksamheter)	Arbetet pågår alltjämt, vid byte av bil väljs det mest miljövänliga alternativet. Alla resor som kan göras fossilfritt görs också så. Hemvården arbetar aktivt med att ständigt utveckla planering och ruttoptimering.	
2. Öka andelen ekologisk mat i de verksamheter som finansieras av nämnden	<p>Tack vare förbättrade avtal har verksamheterna inom egen regin kunnat öka andelen ekologiska livsmedel under året. Följsamheten gällande avtal har förbättrats vilket även det bidrar till en positiv utveckling.</p> <p>När det gäller externa utförare är åtgärden ej påbörjad. Gentemot externa utförare finns svårigheter kopplade till nämndens möjligheter att öka andelen ekologisk mat för brukarna, utifrån miljö- och klimatprogrammets mål om 100 procent ekologiska livsmedel. Detta på grund av att de leverantörer som de externa utförarna använder sig av idag inte erbjuder 100 % ekologiskt. Dialog har förts med utförarna om denna problematik och tydligare styrning kan behövas för åtgärdens genomförande</p>	
3. Genom systematisk uppföljning av kraven inom ramen för valfrihetssystemet för hemvård säkerställa att andelen förnybar energi vid transporter succesivt ökar och bidra till att kommunen når klimatmålen år 2023 (Gäller endast externa utförare)	Krav har lagts in i förfrågningsunderlag men systematisk uppföljning görs ännu inte.	
4. Fortsätta fasa ut fossila plastprodukter för att uppnå en halvering i klimatpåverkan från plast 2023 jämfört med plastinköpen 2018.	<p>Arbetet fortgår inom egen regin och framför allt dagverksamheterna har varit del i projektet. Verksamheterna minskar succesivt sin användning av plastprodukter.</p> <p>Under våren 2021 har digitala föreläsningar om utfasning av plastprodukter hållits och mer än hälften av alla miljöombud på vård- och omsorgsförvaltningen har deltagit i utbildningsinsatsningen. Majoriteten av alla verksamheter har även genomfört en plastkartläggning och påbörjat sitt arbete med att minska på den fossila platen.</p> <p>Det kräver stora omställningar i flera verksamheter för att kunna hantera förändringen vilket i vissa fall påverkar utfallet</p>	

4: Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet

Uppdrag: Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända och skapa förutsättningar för fler människor att försörja sig genom utbildning, arbete eller entreprenörskap.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Möjliggöra för extratjänster inom nämndens verksamheter	Som ett led i arbetet med integration och inkludering och för att bidra till att höja kvaliteten inom nämndens verksamheter har nämnden anställt medarbetare inom ramen för extratjänster inom hemvården och särskilt boende. Detta bidrar till att stärka långtidsarbetslösas och nyanländas position på arbetsmarknaden.	

Nämndmål 4.1: Kommunens äldre ska ges möjlighet att leva ett aktivt och självständigt liv

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Samordna implementeringen av handlingsplanen för äldrevänlig kommun och genomföra de åtgärder där äldrenämnden är huvudansvarig, exempelvis uppsökande verksamhet för att motverka ensamhet och social isolering	<p>Ett stort antal aktiviteter pågår/har genomförts inom ramen för handlingsplanen, exempelvis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planeringsarbete pågår inför den Internationella äldredagen den 1 oktober. • Trestegsevent för äldre genomförs under höst-vår Internationella äldredagen 1 oktober, 60+mässan i november och mässa för äldre på UKK i mars. • Utvecklade samverkansformer med civilsamhället, ex. SISU för ökad utevistelse (fysisk och social aktivitet). • Samverkan med Röda Korset för att stötta personer i att återgå till kommunala stödinsatser efter vaccinering. • I samverkan med UPS har koncept om äldrevänlig kommunambassadörer börjat utvecklas. • Kommunen planerar att inleda ett samarbete med ideella föreningen 100 trappsteg utifrån två koncept, nudgingskyltar (skyltar som inspirerar att använda trappor istället för hiss) eller kulturella trappvandringar (kulturguidning utomhus med inslag av trappgång). 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Kortfilmer framtagna om utbud för äldre inom främst fysisk aktivitet. • Film för den finska minoriteten på finska och svenska om förebyggande och biståndsbedömda insatser framtagen. • Äldrebestadsenkäten framtagen. Skickas ut under hösten, ev. komplettering med fokusgrupper • Turne med kommunens 60+ (pensionärsföreningar) (kommunturerna på paus i dagsläget, ambitionen att återstarta när pandemiläget tillåter. 	
<p>2. Prova nya vägar för att motverka ensamhet och verka för att utveckla samtalsstöd för ensamma äldre</p>	<p>Nämnden ger ekonomiskt stöd till och samverkar med ideella organisationer med syfte att motverka ensamhet. Till exempel erbjuder Diakonistiftelsen Samariterhemmet samtalsgrupper och andra aktiviteter för ensamma äldre. Telefonringning, telefonträffar och telefonföreläsningar med gemensam diskussion mm. är exempel på andra aktiviteter som erbjuds av ideella föreningar med ekonomiskt stöd från äldrenämnden.</p> <p>Hittills under året har dessa verksamheter bedrivits på distans men förhoppningen är att aktiviteter successivt ska kunna bedrivas på plats i takt med att pandemisituationen förbättras.</p>	
<p>3. Stärka och prioritera förebyggande insatser som i hög grad når de personer där behovet av insatserna är som störst</p>	<p>Kontinuerligt arbete pågår på olika sätt och framförallt genom olika former av samverkan med föreningslivet exempelvis genom Covidsamverkan och inom ramen för avtal mellan Uppsala kommun och Röda Korset.</p> <p>Fyra filmer som ska bidra till att främja fysisk aktivitet har tagits fram innan sommaren.</p> <p>Stimulansmedel om 1 000 000 kr för att motverka psykisk ohälsa har tilldelats för projekt "Hälsoinstruktörer som fångar upp ensamma och stillasittande personer och möjliggör fysisk aktivitet"</p> <p>Arbete är i uppstartsfas med projekt kring mobila träffpunkter, mobil dagverksamhet och Caféverksamhet från Anhörigcentrum.</p>	

5: Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Uppdrag: Förbättra möjligheten till anställning för personer med funktionsnedsättning i kommunens verksamheter.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Samverka med interna och externa aktörer för att möjliggöra sysselsättning för personer med funktionsnedsättning inom nämndens verksamheter	Egen regin har ett etablerat samarbete med den kommunala dagliga verksamheten. Flera verksamheter har utbyte av varandra, kring bland annat serviceinsatser.	

Nämndmål 5.1:

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Bidra med kunskapsunderlag för att möjliggöra en utveckling av utbudet av bostäder för äldre på den ordinarie bostadsmarknaden	Vård- och omsorgsförvaltningen genomför i samverkan med kommunledningskontoret en utredning gällande särskilda boendeformer för äldre. Utredningsuppdraget gavs i augusti och ska redovisas i nämnd och kommunstyrelse innan årsskiftet. Vård- och omsorgsförvaltningen genomför, i samverkan med flera andra kommunala aktörer, under hösten 2021 en äldreboendeenkät avseende äldres boendepreferenser.	

7: Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet

Uppdrag: Utreda förekomsten av delade turer och genomföra ett pilotprojekt i syfte att möjliggöra sammanhållna arbetsdagar. (KS och ÄLN)		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Utreda förekomsten av delade turer och genomföra ett pilotprojekt i syfte att möjliggöra sammanhållna arbetsdagar	Samtliga ofrivilliga delade turer tas bort. Arbetet är påbörjat och beräknas vara slutfört vid samtliga verksamheter under slutet av 2021.	

Uppdrag: Utveckla systematik genom exempelvis språkundervisning och språkmentorer för att säkerställa tillräckliga kunskaper i svenska språket för anställda med behov av det inom vård och omsorg. (OSN, ÄLN och AMN)		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Fortsatt genomföra språkinsatser för personer som behöver detta	<p>Språkbud och språkstödjare fungerar som ett levande arbetssätt inom framför allt hemvården, men det finns även i övriga verksamheter. Via äldreomsorgslyftet får också ett flertal medarbetare möjlighet att utveckla sina språkkunskaper på betald arbetstid.</p> <p>En pilotverksamhet har genomförts med syfte att radera språkbarriärer i samarbete med AMF och vuxenutbildningen. Studerande testade och utvärderade en språkapplikation för översättning. Resultatet var gott och en skarp pilot i verksamheter kommer genomföras hösten 2021. Det långsiktiga målet är att snabbare kunna inkluderas i nämndens verksamheter genom att få stöd och utveckling av sin språkförmåga.</p>	

Nämndmål 7.1

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Utveckla processer för ledning och styrning inom hälso- och sjukvård inom Uppsala kommun	<p>Arbetet för en förbättrad samverkan i utskrivningsprocessen fortgår för att säkerställa vård- och omsorgsbehovet. Samverkan mellan hemsjukvård och biståndshandläggare är förbättrad. Patienter ligger inte kvar i slutenvård längre än nödvändigt. Vård- och omsorgsförvaltningens kostnader för utskrivningsklara har minskat. Effekten förväntas kvarstå.</p> <p>Verksamhetssystemet Lifecare stödjer och följer nationell informationsstruktur (NI-processen) vilket bidrar till kvalitetssäkring och utveckling av kommunal hälso- och sjukvård. Nätverksträffar har genomförts för nyanställda sjuksköterskor, liksom teamutveckling mellan personalgrupper.</p>	

	Hälso- sjukvårdsavdelningen tar över ansvaret för alla legitimerade medarbetare under 2021.	
2. Skapa förutsättningar för en god, nära och samordnad hälso- och sjukvård tillsammans med berörda nämnder och Region Uppsala	Införande av Lifecare har påbörjats och förväntas öka möjligheterna för samverkan mellan olika vårdgivare. Förberedelser för att nämnderna blir producenter till nationell patientöversikt (NPÖ) pågår. Nätverksträffar för nyanställda sjuksköterskor, liksom teamutveckling mellan personalgrupper har genomförts.	
3. I samverkan med Region Uppsala verka för att öka kontinuiteten i läkarstödet inom äldreomsorgen	Frågan bevakas och hanteras inom ramen för HSVO och utredningen kring den kommunala hälso- och sjukvården.	
4. Säkerställa efterlevnaden av Vårdhygienisk strategi för att begränsa smittspridning av covid-19 inom kommunal vård och omsorg i Uppsala län	Ett omfattande arbete har utförts i samarbete med vårdhygien. Stor fokus har legat på följsamhet av basala hygienrutiner samt att detta ska mätas och registreras. Följsamheten kring detta har en positiv trend och arbete fortgår. Samtliga medarbetare och chefer har gått utbildning i basala hygienrutiner och det finns utsedda hygienombud i verksamheterna.	

Nämndmål 2. En trygg vård och omsorg med hög kvalitet

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	
1. Fortsätta utveckla analysarbetet gällande kostnads- och kvalitetsjämförelser	En rapport över kostnads- och kvalitetsjämförelser antogs av äldrenämnden på decembersammanträdet. Den övergripande rapporten är ett led i ett fortsatt analysarbete som ska presenteras för nämnden under 2021. Det fortsatta arbetet hanteras främst inom ramen för höstens utredning om särskilda boendeformer för äldre.	
2. Utveckla och öka antalet uppföljningar av brukarens upplevelse av kvalitet i utförande av biståndsbeslutad insats, som ett komplement till nationell statistik om brukarnöjdhet	Arbetet för ökad volym i antalet genomförda individuppföljningar av brukarens upplevelse av kvalitet i utförandet av biståndet fortlöper. För att säkerställa att arbetet löper på stödjer och följer ansvarig chef medarbetarens prestation i uppdraget.	
3. Utveckla insatser för att stärka den upplevda personalkontinuiteten hos brukaren	Ställningstagande behövs om hur åtgärden ska genomföras och vad målet är. I detta ligger att begreppet upplevd personalkontinuitet behöver definieras. Den faktiska personalkontinuiteten enligt indikatorer i statistikdatabasen Kolada är högre i Uppsala kommun än i jämförbara kommuner och har stärkts under de senaste åren. Det gäller såväl egen regi som externa utförare.	

4. Utveckla ersättningsmodellen så att den i högre grad främjar mångfald bland utförare, exempelvis genom att stärka möjligheten för ideella aktörer att delta	Då flera och olika typer av utförare har anslutit sig till nuvarande LOV avtal inom både särskilt boende och hemtjänst/hemsjukvård ger detta indikationer på att nuvarande ersättningssystem främjar en mångfald bland aktörer. Exempel på olika typer av aktörer och storlek på aktörer tyder starkt på detta.	
5. Stärka incitamenten i ersättningssystemen för det som är särskilt viktigt för att nå en trygg vård och omsorg av god kvalitet	Inom hemtjänst och hemsjukvård implementerades nya ersättningssystem avseende kvälls- och nattinsatser för att omhänderta olika aktörers förutsättningar och därigenom skapa möjligheter att nå en trygg vård och omsorg av god kvalitet oberoende av aktörens storlek.	
6. Förstärka attraktiviteten för egen regins hemvård och boenden hos nämndens brukare	<p>Det genomförs flera utbildningssatsningar vilket kommer att öka kvaliteten för brukaren. Brukarnöjdheten är oerhört viktig och någonting som varje boende och hemtjänstgrupp arbetar intensivt med. Goda exempel sprids internt och ett ständigt pågående kvalitetsarbete sker.</p> <p>En enhetlig omskytning av de kommunala verksamheterna sker hösten -21 för att även visuellt visa på professionalitet och attraktivitet.</p>	
7. Stärka valfriheten gällande mat och måltider inom hemtjänsten genom att möjliggöra val mellan flera leverantörer	Utredning genomförs under sista kvartalet 2021.	
8. I samverkan med Måltidsservice stärka mat- och måltidskvaliteten på särskild boende	Bolandsköket har nyligen tagits i bruk för att leverera mat till våra boenden. Verksamheten kommer skalas upp efterhand. Enligt Måltidsservice förväntas kvaliteten på maten öka med ett centraliserat kök.	
9. Ta fram nya riktlinjer för mat och måltider, innefattande såväl matens kvalitet och näringsinnehåll som måltidsmiljön.	Riktlinjer tas fram och presenteras för beslut i septembernämnden.	
10. Konkretisera nämndens innovationsstrategi genom att ta fram en handlingsplan som visar på hur strategins vision kan uppnås	<p>Inom förvaltningen erbjuds utbildningar inom området innovationskompetens. Innovationskompetens sprids i organisationen till chefer och i verksamheterna.</p> <p>Utbildningarna för innovationskompetens, har under pandemin genomförts digitalt.</p> <p>Under våren har det tagits fram en utvecklingsplan. Planen har tagits fram i gemensam beredning mellan förtroendevalda, fackliga organisationer, seniororganisationer och tjänstepersoner inom vård- och omsorgsförvaltningen. Beredningen har resulterat i ett antal utvecklingsområden som vägleder i kraftsamlingen för utvecklingen av äldreomsorgen.</p>	

	<p>-Att åldras med värdighet. I samverkan med regionen pågår det stora utvecklingsarbetet med God och nära vård.</p> <p>-Ett hållbart arbetsliv, ledarskap och medledarskap. Medledarskap och att skapa förutsättningar för verksamhetsutveckling genom att tillvarata medarbetarnas innovationskraft.</p> <p>-Utveckling i en digital tid. Digitaliseringen utmanar rådande kultur, invanda strukturer och arbetssätt. Genom att utveckla ledning och styrning genom innovation skapas förutsättningar att nyttja digitaliseringen som en källa till stärkt effektivitet. och inom nämndens verksamheter.</p> <p>Tillvarata medarbetarnas innovationskraft för digital transformation.</p> <p>Medel finns avsatta för utvecklingsarbete och förbättringar, dels genom en innovationsfond, under 2021 har verksamheten haft ett stort stöd genom de statliga satsningar som givits i form av stimulansmedel.</p>	
<p>11. Genomföra innovationssatsningar, exempelvis inom ramen för det mobila arbetssättet såsom digital signering, digital nattillsyn och digitala matinköp.</p>	<p>Ett projekt kring digital tillsyn är pågående och ska utökas efter beslut i nämnd under 2021.</p> <p>Verksamheten ser över larmsystem och digitalt material för att kunna utveckla verksamheten.</p> <p>Under hösten 2021 ses IT-strukturen över och nödvändiga inköp görs för att möjliggöra en digitalisering av verksamheterna.</p>	
<p>12. Fortsätta att stimulera innovation i nämndens verksamheter genom utveckling av innovationsfonden</p>	<p>Tjänstedesignutbildning har genomförts digitalt under året.</p> <p>Möjligheter har getts att testa nya arbetssätt med stöd av stimulansmedel.</p>	
<p>13. Skapa incitament för medarbetare att aktivt delta i innovations- och utvecklingsarbetet</p>	<p>Två kurser i tjänstedesign har hållits för vård och omsorgsförvaltningens medarbetare under våren 2021. Ytterligare kurstillfällen planeras till hösten 2021.</p>	
<p>14. Inom ramen för lokal- och bostadsförsörjningsplanen identifiera nämndens behov av särskilt boende, samt tydliggöra nämndens möjligheter till styrning av geografisk lokalisering och fördelningen mellan olika driftsformer.</p>	<p>Frågan hanteras inom ramen för pågående arbete med lokal- och bostadsförsörjningsplanen och utredning gällande särskilda boendeformer.</p>	

8: Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället

Uppdrag: Öka kunskapen om och utarbeta en systematik för att skapa likvärdiga möjligheter för invånarna att vara delaktiga i utvecklingen av Uppsala.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Motverka ålderism och minska upplevd diskriminering genom exempelvis fortsatta medborgardialoger och andra dialogforum.	<p>Tjänstepersonsrepresentanter har verkat för att minska ålderism och upplevd diskriminering genom samverkansmiljöer där lokaler och aktivitetsytor har diskuterats och planerats.</p> <p>Arbetet med kraftsamling för framtiden äldreomsorg och framtagande av nämndens plan för välfärdsutveckling har skett i samverkan med pensionärsrörelsen och fackliga organisationer.</p> <p>Medborgardialoger och andra dialoger med exempelvis enskilda pensionärsorganisationer har dock i huvudsak varit pausade under pandemin.</p>	
2. I samverkan med övriga kommunala aktörer och civilsamhället erbjuda riktade stödinsatser till äldre i digitalt utanförskap, och i detta särskilt beakta målgrupper utifrån språk och kön	<p>Samverkan sker med och ekonomiskt stöd ges till föreningar som erbjuder dessa insatser. Exempel på detta är Seniornet och Samarbetsorganisationen för äldre i Uppsala (SIU), Äldrekontakt mm.</p> <p>Bibliotek Uppsala genomför en förstudie om digital transformation, som ev. kan tjäna som kunskapsunderlag för vidare insatser framöver.</p>	

9: Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Uppdrag: Stärka den strategiska och operativa kompetensförsörjningsplaneringen för kommunen som arbetsgivare med fokus på bristyrken. (KS, UBN, ÄLN, OSN, KTN, SCN och AMN)		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Ta fram förslag till reviderad kompetensförsörjningsplan innefattande bland annat utbildningsstrategi, strategi för legitimerad personal samt plan för timvikarier och delade turer	<p>Kommunstyrelsen har fattat beslut om "riktlinje för nämndernas och bolagsstyrelsernas planering, uppföljning och internkontroll" och i detta ingår en övergripande styrning av kompetensförsörjningsplaneringsarbetet. I riktlinjen tydliggörs att kompetensförsörjningsarbetet är en viktig del inom ramen för verksamhetsplaneringen. Detta bäddar för att medvetandegöra och skapa en långsiktig systematik i arbetet med kompetensförsörjningen. Ett material har tagits fram bestående av en rutin och en vägledning. De båda utgör ett stöd i arbetet och innehåller vägledande principer och mallar och ska tillämpas kommunövergripande. Nämnden har för avsikt att påbörja arbetet under hösten.</p> <p>Nämnden har också påbörjat arbetet med individuella kompetensutvecklingsplaner för chefer utifrån modellen 70-20-10. Utifrån denna modell förs samtal och dialog om kompetens samt behov av kompetensutveckling. Genom dessa samtal ges information om nuläge men också hur behoven av kompetensutveckling ser ut framöver.</p> <p>Nämnden har pågående aktiviteter för att säkra kompetensförsörjningen och för att arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare. Bland har nämnden under året arbetat fokuserat med att attrahera och rekrytera sjuksköterskor. Vidare har nämnden också ett pågående samarbete med socialnämnden, äldrenämnden och arbetsmarknadsnämnden gällande sacionomer.</p>	

Kommungemensamt HR-nämndmål: Kommunen ska ha ett kulturbärande ledar- och medarbetarskap, som möjliggör verksamhetsutveckling och medledarskap

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Genomföra ledarutvecklingsprogram inom nämndens verksamheter	Egen regis chefer har deltagit i förvaltningens ledarutvecklingsprogram där tre av fyra moduler genomfördes under 2020 (Välfungerande arbetsgrupper, konflikthantering, samtal och dialoger och förändringsledning). Utbildning i välfungerande arbetsgrupper, konflikthantering och samtal och dialoger	

	<p>har genomförts. I juni genomfördes en insats för nämndens chefer i förändringsledning. Syftet med denna insats var att stäkra chefernas kunskap och förståelse om att leda i förändring, vikten av förändringskommunikation samt att ge cheferna konkreta tips på verktyg.</p> <p>Utöver detta program pågår just nu också planering av en ledarutvecklingsinsats för första linjens chefer genom äldreomsorgslyftet. (Utifrån Socialstyrelsens riktlinjer för äldreomsorgslyftet). Nämnden planerar också för utbildningsinsatser inom ledarskap för medarbetare i arbetsledande ställning.</p>	
2. Stimulera och möjliggör för nämndens medarbetare att aktivt delta i innovations- och utvecklingsarbete	Två kurser i tjänstedesign har hållits för vård och omsorgsförvaltningens medarbetare under våren 2021. Ytterligare kurstillfällen planeras till hösten 2021.	

Kommungemensamt HR-nämndmål: Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	
1. Minska korttidsfrånvaron bland nämndens medarbetare, främst genom uppföljande samtal på individnivå	<p>Sjukfrånvaro visar sedan årsskiftet en positiv trend, både korttidsjukfrånvaron och långtidsjukfrånvaron minskar.</p> <p>Sjukfrånvaron följs upp regelbundet exempelvis i månadsuppföljningar och i samverkan med fackliga parter. Vidare förs regelbunden dialog och uppföljning i nämndernas ledningsgrupper där behov av extra insatser diskuteras.</p> <p>Omtankesamtal för att fånga tidiga signaler på ohälsa är av stor vikt.</p>	
2. Medverka i projekt förebygga psykisk ohälsa i samverkan med andra sociala nämnder	Projektet avslutades sista kvartalet 2020.	

Kvarvarande uppdrag från 2020

Uppdrag: <i>Ta fram en informationshanteringsplan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättssäker och digital informationshantering.</i>		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Ta fram en informationshanteringsplan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättssäker och digital informationshantering.	a) Projekt IH plan påbörjades 2021 och en nämndspecifik plan förväntas vara klar under 2022.	

Särskilda frågor om coronapandemin

Beskriv kortfattat era åtgärder för återgången efter pandemin och vilka utmaningar och möjligheter verksamheten står inför.

Inom äldrenämndens verksamheter är många vaccinerade och många verksamheter kan planera för en successiv återgång till det normala. Verksamheterna behöver dock fortfarande systematiskt förebygga smittspridning och skapa en trygg arbetsmiljö.

Utmaningar framåt handlar till stor del om att ingen fortfarande vet med säkerhet hur smittspridningen kommer att se ut några månader fram i tiden, samt vilka konsekvenser det kan tänkas få. Nämnden står även inför utmaningen att uppmärksamma och stötta de brukare och medarbetare som har påverkats negativt under pandemin.

Vård- och omsorgspersonal har under pandemin varit en särskilt utsatt arbetsgrupp utifrån att det är de som har haft direktkontakt med smittade brukare och därmed utsatts för betydande hälsorisker. Vård- och omsorgspersonal har även behövt hantera situationer med svåra prioriteringar när resurserna inte alltid räckt till. Det finns risk att medarbetare som har utsatts för sådan situation drabbas av utmattning. Detta sammantaget kan leda till att personalomsättningen ökar och redan ansträngda verksamheter drabbas.

På grund av att hälsoriskerna med att insjukna i Covid-19 ökar med stigande ålder har äldre personer, i ännu högre grad än övriga befolkningen, rekommenderats att hålla fysiskt avstånd till andra under pandemin. Konsekvenserna av pandemin och samhällets smittskyddsåtgärder måste därför fortsätta beaktas och följas vid planering för insatser inom nämndens ansvarsområde. Dessa indirekta konsekvenser av pandemin på folkhälsan kan komma att kvarstå under många år efter att smittspridningen har kommit under kontroll.

Verksamheterna följer gällande restriktionsläge nationellt/regionalt/kommunalt och genomför de anpassningar som är nödvändiga. Avsikten är att öppna upp i den mån regelverken tillåter. På verksamhetsnivå sker kontinuerlig riskbedömning tillsammans med MAS/Vårdhygien/Smittskydd för att succesivt kunna öppna upp mer i de olika verksamhetsdelarna.

Utmaning framåt är självfallet den osäkra utvecklingen i samhället, men mer specifikt i verksamheterna att kunna ge brukarna det stöd de har rätt till men ändå följa gällande restriktioner, ex. att kunna hålla avstånd och minimera smittspridning samtidigt som verksamheten bedrivs.

Möjliga positiva konsekvenser av pandemin är att de digitala arbetssätt som nu används kan leda till ökad tillgänglighet och delaktighet samt mindre administration och effektivare arbetssätt framöver. Pandemin har även bidragit till att medvetenheten och följsamheten till hygienrutiner har förbättrats.

